

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 443/2013-54

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., toho času vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátkou JUDr. K. M. P., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práv na spravodlivé súdne konanie a na obhajobu podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základných práv na spravodlivý proces a na obhajobu podľa čl. 47 a čl. 48 Charty základných práv Európskej únie uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo 9/2013 z 27. marca 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júla 2013 faxom a následne 31. júla 2013 poštou doručená sťažnosť M. M., toho času vo výkone

trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv na spravodlivé súdne konanie a na obhajobu podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základných práv na spravodlivý proces a na obhajobu podľa čl. 47 a čl. 48 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tdo 9/2013 z 27. marca 2013.

Sťažovateľ (zastúpený kvalifikovanou právnu zástupkyňou) v sťažnosti uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 134/2009 z 30. mája 2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 To 70/2011 z 5. septembra 2011 bol uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok jedov a prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) a d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a j) Trestného zákona a § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov so zaradením na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia a na trest prepadnutia veci a bol mu uložený ochranný dohľad na jeden rok a ochranné opatrenie vo forme ochranného protitoxikomanického liečenia ambulantnou formou. Sťažovateľ uviedol, že proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tdo 9/2013 z 27. marca 2013 tak, že ho odmietol.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že celé prípravné konanie bolo vykonané nezákonným spôsobom. V tejto súvislosti uviedol, že vyšetrovateľ najskôr začal vyšetrovanie vo veci a až neskôr mu vzniesol obvinenie, hoci už vo výrokovej časti uznesenia o začatí trestného stíhania bolo uvedené jeho meno. Podľa názoru sťažovateľa je „odkladanie“, respektíve „posúvanie“ vznesenia obvinenia v rozpore s Trestným poriadkom (§ 199 ods. 1 a § 206 ods. 1) a zároveň v rozpore s čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. a) dohovoru. Sťažovateľ súčasne uviedol, že vzhľadom na to, že najvyšší súd na tieto dovolacie námietky reagoval spôsobom, že prípravné konanie bolo vykonané v súlade

so zákonom, odchytil sa od svojej judikatúry obsiahnutej v rozhodnutí sp. zn. 4 Tz 9/2006. Sťažovateľ poukazujúc na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyslovil názor, že práve najvyšší súd je v zmysle platnej právnej úpravy zodpovedný za zjednocovanie rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Keďže najvyšší súd sa podľa sťažovateľa odchytil od svojho právneho názoru vysloveného v obdobnej veci, jeho rozhodnutie je potrebné považovať za arbitrárne a zasahujúce do princípu právnej istoty. Sťažovateľ dodal, že najvyšší súd pre svoj odlišný právny názor neuviedol dostatočné dôvody.

Sťažovateľ ďalej namietal, že k obmedzeniu jeho osobnej slobody fakticky došlo už 11. februára 2009 o 11.55 h, a nie až toho istého dňa o 18.10 h, ako podľa sťažovateľa vyplýva z iných listinných dôkazov, napríklad z podnetu vyšetrovateľa na podanie návrhu na jeho vzatie do väzby. Sťažovateľ uviedol, že už od 11.55 h mu mali patriť práva, ktoré patria podozrivému z trestného činu. Pritom poukázal na to, že vyšetrovateľ vykonal osobnú prehliadku a prehliadku iných priestorov v čase od 12.45 h do 13.40 h a predtým mu kládol otázky bez toho, aby ho poučil o jeho právach. Sťažovateľ v tejto súvislosti vyslovil názor, že jeho odpovede na vyšetrovateľove otázky nemajú procesnú relevanciu. Odvolávajúc sa na judikatúru ESLP sťažovateľ dodal, že takto získané dôkazy nemali byť v konaní použité. Súčasne namietal, že na tento jeho argument dovolací súd vôbec nereagoval.

Okrem toho sťažovateľ namietal, že po začatí trestného stíhania sa úkony vykonávajú podľa ustanovení Trestného poriadku, a preto nemôžu obstať tvrdenia najvyššieho súdu o tom, že sledovanie sťažovateľa a prehliadka motorového vozidla boli vykonané podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon č. 171/1993 Z. z.“). Podľa neho takto vykonané dôkazy, ako aj ďalšie dôkazy z toho vychádzajúce sú procesne nepoužiteľné. Ako príklad sťažovateľ uviedol *„výpoveď pred vznesením obvinenia, ktorá je podkladom pre vypracovaný znalecký posudok“*.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že v dovolaní namietal, že prvostupňové a druhostupňové rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom.

Tu poukázal na to, že obmedzenie jeho osobnej slobody bolo výsledkom nezákonného sledovania, pretože „*súdu nebol predložený príkaz na sledovanie osôb a vecí v zmysle § 113 ods. 2 Tr. Por.*“. V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol, že v rámci odvolacieho konania namietal aj to, že „*prehliadka iných priestorov bola vykonaná v rozpore so zákonom, pretože po jej vykonaní policajt neupovedomil príslušný orgán o vykonaní prehliadky, ako mu to ukladá zákon v ust. § 101 ods. 3 veta druhá Tr. Por.*“. Sťažovateľ ďalej tvrdil, že dovolací súd sa týmito jeho námietkami nezaoberal a formalisticky ich označil ako argumenty smerujúce proti odôvodneniu rozhodnutia, s čím sa však sťažovateľ nestotožnil.

Sťažovateľ zároveň namietal, že tým, že najvyšší súd nezohľadnil jeho vyjadrenie k stanovisku Okresnej prokuratúry Žilina (ďalej len „okresná prokuratúra“) reagujúce na jeho dovolanie len preto, že ho nepodal prostredníctvom svojho obhajcu, postupoval veľmi formálne, a porušil tým jeho právo na spravodlivý proces.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

„1. Základné práva sťažovateľa M. M. podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 47, čl. 48 Charty základných ľudských práv Európskej únie, čl. 6 ods. 1, čl. 6 ods. 3 písm. b), čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.

1 Tdo/9/2013 z 27. 03. 2013 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo/9/2013 z 27. 03. 2013 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na nové prejednanie a rozhodnutie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu nahradiť trovy konania sťažovateľovi na účet právnej zástupkyne JUDr. K. M. P., tak ako budú vyčíslené na výzvu Ústavného súdu Slovenskej republiky.“

Sťažovateľ v podaní označenom „*Doplnenie sťažnosti*“ doručenom ústavnému súdu 18. septembra 2013 doplnil svoju sťažnosť, ktorú 29. júla 2013 podal prostredníctvom

právnej zástupkyne. Doplnenie podania však učinil vo vlastnom mene, teda bez právneho zastúpenia kvalifikovanou právnou zástupkyňou. V doplnení podania rozšíril dôvody svojej sťažnosti (podanej prostredníctvom právnej zástupkyne) vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho (dovolačieho) súdu a zároveň rozšíril petit pôvodnej sťažnosti tak, že za porušovateľov práv označil aj všeobecné súdy (okresný a krajský), ktoré konali v jeho trestnej veci na nižších stupňoch.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh (v danom prípade sťažnosť) predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predtým, ako ústavný súd pristúpil k preskúmaniu sťažnosti v merite veci, považoval za prvoradé vysporiadať sa so skutočnosťou, že sťažovateľ sa po podaní sťažnosti (prostredníctvom právnej zástupkyne) pokúsil sám rozšíriť argumentáciu svojej sťažnosti o nové skutočnosti, ktoré prezentoval v podaní spísanom bez participácie svojej právnej zástupkyne označenom ako „*Doplnenie sťažnosti*“. Sťažovateľ požadoval zohľadniť v rámci konania o jeho sťažnosti aj tu uvedené námietky. Ústavný súd i pri posudzovaní tohto dodatku musí postupovať tak, ako mu to umožňuje zákon o ústavnom súde. Sťažnosť, ktorou sa napáda neústavnosť uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 9/2013 z 27. marca 2013, bola ústavnému súdu doručená 29. júla 2013. Doplnenie sťažnosti až 18. septembra 2013.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd pripomína, že sťažnosť nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (III. ÚS 62/02, III. ÚS 254/04 a iné).

Pri určovaní, od kedy začala sťažovateľovi plynúť lehota na podanie sťažnosti proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, zohľadnil svoju doterajšiu judikatúru, v zmysle ktorej sa pri posudzovaní otázky dodržiavania lehoty na podanie sťažnosti musí vychádzať z doslovného znenia zákona o ústavnom súde (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde), podľa ktorého zmeškanie tejto lehoty nie je možné odpustiť (IV. ÚS 14/03, IV. ÚS 338/08 a iné).

V zmysle uvedeného ústavný súd rozhodol, že dodatok sťažnosti bol podaný po zákonom ustanovenej lehote, a preto v tejto časti sťažnosť odmietol ako podanú oneskorene.

K námietkam sťažovateľa o porušení jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 9/2013 z 27. marca 2013

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ namietal porušenie svojich práv uznesením najvyššieho (dovolacieho) súdu sp. zn. 1 Tdo 9/2013 z 27. marca 2013. Podstata sťažovateľových námietok spočíva v tom, že prejavil nespokojnosť s priebehom prípravného konania, v rámci ktorého došlo podľa jeho názoru k nezákonnému vykonaniu dôkazov a k porušeniu jeho práva na obhajobu. Tieto pochybenia sťažovateľ namietal v rámci dovolacieho konania, ale podľa jeho názoru najvyšší súd sa s jeho námietkami nevysporiadal v požadovanej kvalite, a preto jeho rozhodnutie označil za arbitrárne a neodôvodnené.

Označeným uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku pre nesplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

V odôvodnení tohto rozhodnutia najvyšší súd uviedol podstatu rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu, teda okolností prípadu, na základe ktorých bola vyslovená vina sťažovateľa a uložený trest. Dovolací súd ďalej uviedol, že sťažovateľ uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku, a teda že zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu a že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Najvyšší súd ďalej poukázal na sťažovateľove argumenty obsiahnuté v dovolaní. Uviedol, že sťažovateľ namietal, že k vzneseniu obvinenia malo dôjsť bez odkladu, pretože už vo výrokovej časti uznesenia o začatí trestného stíhania bol identifikovaný, ale

k vzneseniu obvinenia došlo až neskôr, čo podľa jeho názoru znamená, že celé prípravné konanie bolo nezákonné. Sťažovateľ súčasne tvrdil, že jeho osobná sloboda bola obmedzená už 11. februára 2009 o 11.55 h, a nie až o 18.10 h, ako vyplýva zo zápisnice, a preto už od obmedzenia osobnej slobody mal mať práva zadržaného. Sťažovateľ ďalej tvrdil, že v prípravnom konaní došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu, pretože nebol upovedomený o výsluchoch svedkov, ktoré sa realizovali v prítomnosti advokátskeho koncipienta, resp. advokátky, ktorú nepoznal. Okrem toho sťažovateľ namietal, že rozhodnutie krajského súdu je „prekvapivé“, pretože podľa neho pochybil, keď na základe odvolania zmenil skutkovú vetu v prvostupňovom rozsudku. Sťažovateľ súčasne tvrdil, že krajský súd vo svojom rozsudku nereagoval na jeho námietky smerujúce voči postupu orgánov prípravného konania ani na jeho argumenty vo vzťahu k znaleckému posudku, ktorý podľa neho vychádzal z nezákonných dôkazov, a taktiež podľa neho odvolací súd nereagoval na jeho námietky týkajúce sa sledovania a vykonania prehliadky iných priestorov, ktoré označil za nezákonné.

V ďalšej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia najvyšší súd uviedol aj podstatu vyjadrenia okresnej prokuratúry k dovolaniu sťažovateľa. Okresná prokuratúra sa stotožnila s rozsudkami súdov oboch stupňov a označila ich za zákonné a dôvodné.

Najvyšší súd zároveň konštatoval, že na doplnenie sťažovateľovho dovolania, ktoré nepodal prostredníctvom svojho obhajcu, neprihliadal, a to odvolávajúc sa na § 373 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia vyslovil tieto právne názory a závery a na dovolacie námietky sťažovateľa reagoval takto:

«Z rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, že... sa kriticky vysporiadal s postupom vyšetrovateľa, pri ktorom došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu, keď nemal zvoleného alebo ustanoveného obhajcu už od momentu vznesenia obvinenia, a to z dôvodu povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. c) Tr. por. Všetky ďalšie dôkazy v kontexte priebehu celého trestného konania (vrátane konania pred súdom) boli vykonané v súlade so zákonom, pri plnom rešpektovaní práva obvineného na obhajobu...»

Pokiaľ išlo o ďalšie dôkazy, predovšetkým výpovede svedkov... krajský súd uviedol, v čom videl porušenie procesných predpisov v štádiu prípravného konania s tým záverom, že v konečnom dôsledku bolo pochybenie v štádiu súdneho konania napravené, pretože tieto dôkazy boli vykonané na hlavnom pojednávaní v prítomnosti obvineného a jeho obhajcu, ktorí mali reálnu možnosť svedkov vypočúvať, klásť im otázky a prípadne namietat' spôsob výsluchu svedkov...

... dňa 11. februára 2009 bol vykonaný služobný zákrok, pri ktorom bolo zastavené motorové vozidlo, v ktorom sa mala nachádzať podozrivá osoba a drogy...

Na základe výsledku tohto služobného zákroku polície bola obmedzená osobná sloboda obvineného M. M., bol zadržaný v zmysle § 85 ods. 2 Tr. por., ako osoba pristihnutá pri trestnom čine, ktorú môže zadržať ktokoľvek a bol bezodkladne odovzdaný vyšetrovateľovi...

Príslušníci Policajného zboru SR vykonávajúci operatívno-pátraciu činnosť postupovali v súlade so zákonom č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore...

... keď príslušníci polície získali informáciu odôvodňujúcu podozrenie z páchania trestného činu, v konkrétnom prípade z drogovej trestnej činnosti, nie len, že mohli, ale boli povinní v intenciách zákona o Policajnom zbore vykonať služobný zákrok v zmysle § 9 ods. 1 tohto zákona... Takýmto služobným zákrokom, pri ktorom došlo k bezprostrednému zásahu do základných práv a slobôd osoby obvineného M. M., bol v konkrétnom prípade služobný zákrok podľa § 23 ods. 1, ods. 2 písm. a) a písm. b) zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore. Keď príslušníci polície získali informáciu,... že podozrivá osoba sa nachádza v konkrétnom motorovom vozidle, boli oprávnení vozidlo zastaviť a vykonať jeho prehliadku. V danom prípade z obsahu trestného spisu vyplýva, že obvinený vrecúška s marihuanou dobrovoľne vydal, i keď na takú prehliadku sa nevyžaduje súhlas vlastníka vozidla...

V nadväznosti a v kontexte s vyššie uvedeným treba zdôrazniť, že v danom prípade, aby bolo možné vydať uznesenie o vznesení obvinenia obvinenému M. bolo potrebné zabezpečiť také dôkazy, ktoré dávali väčšiu istotu podozrenia z páchania drogovej trestnej činnosti, a to nastalo až po vykonaní služobného zákroku polície dňa 11. februára 2009, pričom načasovanie takéhoto zákroku spravidla podlieha potrebe vykonania väčšieho, či menšieho množstva operatívnej činnosti polície. Z tohto pohľadu nie je možné akceptovať

dovoláciu námietku obvineného spočívajúcu v tvrdení, že ak bolo známe meno a priezvisko a bydlisko páchatel'a, malo mu byť hneď vznesené obvinenie zo spáchania skutku a odkladaním vznesenia obvinenia došlo k podstatnej chybe prípravného konania, resp. celého nasledujúceho konania...

Z vykonaného dokazovania už v priebehu prípravného konania a následne po vykonaní dokazovania na hlavnom pojednávaní prvostupňového súdu bolo zrejmé, že obvinený páchal trestný čin závažnejším spôsobom konania po dlhší čas a na viacerých osobách ... a tomu zodpovedalo aj právne posúdenie jeho konania už v obžalobe okresnej prokurátorky Okresnej prokuratúry Žilina. Ak potom Krajský súd v Žiline upravil skutkovú vetu pridaním slov „... viacerým osobám...“, tak vykonal korekciu, ktorá bola plne v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania už v čase podania obžaloby...

Obvinený M. M. bol podrobený psychiatrickému vyšetreniu „metódou bežného psychiatrického interview“ počas výkonu väzby v ÚVV Žilina dňa 21. mája 2009. V rámci tohto vyšetrenia obvinený pred znalcami značne obsírne popísal priebeh svojho konania počas policajného zákroku, a aj svoj vzťah k drogám, osobitne k marihuane...

Z uvedenej obsahovej štruktúry znaleckého posudku vyplýva, že závery znalcov psychiatrov o duševnom stave obvineného boli vykonané na základe riadneho psychiatrického vyšetrenia a na základe zistení všetkých potrebných druhov anamnéz. Preto okolnosť, že v jeho nálezovej (popisnej) časti sú citované aj do toho času vykonané výsluchy obvineného, (ktoré výsluchy boli krajským súdom uznané ako úkony, pri ktorých došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu), nemôže a priori vyvolávať účinky nezákonne vykonaného dôkazu - znaleckého posudku.»

V závere odôvodnenia svojho rozhodnutia najvyšší súd konštatoval, že v konkrétnych častiach dovolania sťažovateľ namietal viaceré časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu. Keďže podľa § 371 ods. 7 Trestného poriadku dovolaním ako mimoriadnym opravným prostriedkom nie je možné napádať odôvodnenie rozhodnutia, najvyšší súd dôvodil, že predmetnými námietkami sa z tohto dôvodu vecne nezaoberal.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07, III. ÚS 20/09).

K odôvodneniu rozhodnutia dovolacieho súdu ústavný súd uvádza, že predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok. Ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd reagoval na všetky zásadné námietky sťažovateľa a svoje právne úvahy zodpovedne vysvetlil.

Dovolací súd poukázal na to, z akého dôvodu nebol splnený dovolací dôvod o porušení sťažovateľovho práva na obhajobu, keď uviedol, že už krajský súd vytkol procesné nedostatky v postupe vyšetrovateľa pri vykonávaní dôkazov, ale zase na druhej strane upriamil pozornosť na to, že dôkazy, z ktorých sa vo veci vychádzalo, boli vykonané na hlavnom pojednávaní v prítomnosti sťažovateľa a jeho obhajcu a pri dodržaní zásady kontradiktórnosti konania. Dovolací súd neopomenul reagovať aj na námietku sťažovateľa, v rámci ktorej orgánom činným v trestnom konaní vytýkal, že obvinenie mu bolo vznesené s časovým odstupom od momentu začatia trestného stíhania, čo považoval tiež za porušenie práva na obhajobu. V tejto súvislosti najvyšší súd uviedol, že daný postup bol odôvodnený potrebou zadováženia dôkazov pre účely získania „väčšej istoty“ o podozrení z páchania drogovej trestnej činnosti, teda pre účely riadneho zistenia dôkaznej situácie, aby obvinenie sťažovateľa nebolo postavené takpovediac „na vode“.

Problematikou použitia dôkazu, ktorý bol získaný nezákonným spôsobom (tzv. „ovocie z otráveného stromu“), sa zaoberal aj ESLP vo veci Gäfgen proti Nemecku (rozhodnutie z 1. júna 2010), v ktorom konštatoval, že nejde o porušenie čl. 6 dohovoru, ak obžalovaný v konaní pred súdom mal možnosť v plnej miere uplatniť svoje právo

na obhajobu, hoci v predchádzajúcom štádiu trestného konania boli „usvedčujúce“ dôkazy proti nemu získané nezákonným spôsobom vo forme donútenia.

Na tomto mieste ústavný súd poukazuje na to, že v rámci štádií trestného procesu dochádza k vykonávaniu jednotlivých úkonov, pričom pre účely realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu orgány činné v trestnom konaní a následne všeobecný súd naprávať, resp. korigovať aj vzniknuté procesné pochybenia. V danom prípade sa tak stalo na hlavnom pojednávaní, kde došlo k realizácii sťažovateľovho práva na obhajobu.

Pokiaľ ide o ďalšie námietky sťažovateľa, najvyšší súd dôvodil tým, že v prípade „sledovania“ sťažovateľa a zastavenia dopravného prostriedku, v ktorom sa nachádzal, išlo o prostriedky operatívno-pátracej činnosti podľa zákona č. 171/1993 Z. z., na ktorých použitie sú policajti oprávnení. V rámci tohto monitorovania policajti v súvislosti s odhaľovaním trestnej činnosti a zisťovaním jej páchatel'a zastavili dopravný prostriedok a po zistení relevantných skutočností obmedzili osobnú slobodu sťažovateľa a odovzdali ho vyšetrovateľovi na účely ďalšieho potupu podľa ustanovení Trestného poriadku. Navyše, ako uviedol dovolací súd, sťažovateľ po zastavení motorového vozidla dobrovoľne vydal policajtom vrecúška s marihuanou. Najvyšší súd reflektoval aj na ďalšiu námietku sťažovateľa o tom, že znalecký posudok vychádza z obsahu dôkazov, ktoré neboli vykonané v súlade so zákonom. V tejto súvislosti najvyšší súd apeloval na priebeh vyšetrenia duševného stavu sťažovateľa a na podstatu tohto úkonu, keď síce znalecké závery vychádzajú z obsahu spisu, avšak sú založené na vlastnom skúmaní znalcov, ktorí disponujú odbornými a zákonom predpokladanými vlastnosťami a danosťami. Obsah spisu (vrátane dôkazov v ňom obsiahnutých) zohráva dôležitú úlohu pri znaleckom skúmaní, ale vo svetle uvádzaných okolností a v kontexte tohto prípadu mu nemožno pripísať takú relevanciu, ktorá by mohla zásadným spôsobom ovplyvniť záver o duševnom stave sťažovateľa. Preto odborné závery znalcov v spojitosti s úkonmi, o ktorých krajský súd vyhlásil, že boli vykonané nezákonne a ktoré boli súčasťou znaleckého posudku, nemohli, ako správne najvyšší súd uviedol, vyvolať účinky nezákonne vykonaného dôkazu.

Podľa názoru ústavného súdu prezentovanou argumentáciou najvyšší súd odôvodnil svoj právny názor, ktorý podľa udania sťažovateľa je v rozpore s názorom obsiahnutým v rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tz 9/2006 z 20. júna 2006 týkajúcom sa legality dôkazu a jeho využitia v rámci trestného konania. V súvislosti s týmto argumentom sťažovateľa ústavný súd pripomína, že nejde o situáciu obdobnú sťažovateľovej veci, pretože ak sa aj najvyšší súd v označenom rozsudku zaoberal obdobnou právnou otázkou, okolnosti oboch prípadov boli rozdielne. V namietanej veci rozhodoval o vine a treste okresný súd v spojení s krajským súdom a sťažovateľovi bolo v rámci súdneho konania umožnené uplatniť svoje právo na obhajobu, zatiaľ čo v prípade, na ktorý sa odvolával sťažovateľ, išlo o situáciu, keď došlo k zastaveniu trestného stíhania ešte pred podaním obžaloby. To znamená, že v naznačenom prípade sa trestná vec ani nedostala do štádia súdneho konania, v ktorom by bolo možné reparaovať pochybenia orgánov činných v trestnom konaní.

Ústavný súd aj ďalšie argumenty najvyššieho súdu, ktorými reagoval na námietky sťažovateľa o tom, z akého dôvodu neprihliadal na jeho argumenty zahrnuté do doplnenia dovolania, ktoré nebolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku); z akého dôvodu neprihliadol na jeho ďalšie argumenty, ktoré označil za také, ktoré smerujú proti odôvodneniu rozsudku krajského súdu (§ 371 ods. 7 Trestného poriadku); ako aj na jeho námietky o „prekvapivom“ rozsudku krajského súdu (tu najvyšší súd uviedol, že korekcia krajského súdu vychádzala z vykonaného dokazovania už v čase podania obžaloby), vyhodnotil ako také, ktoré majú oporu v zákone a ktoré nevykazujú žiadne prejavy svojvôle.

Na rozdiel od sťažovateľa sa ústavný súd nedomnieva, aby najvyšší súd svoje právne závery nedostatočne zdôvodnil alebo aby podcenil a prehliadol argumentáciu sťažovateľa. Všetky námietky, ktoré sťažovateľ uviedol, najvyšší súd zahrnul do svojich úvah a zohľadnil ich, ale vzhľadom na nemožnosť ich podriadenia pod tvrdené dovolacie dôvody ich odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku. Ústavný súd preto zastáva názor, že odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu obsahuje relevantné a určité argumenty, ktoré

svedčia o nenaplnení uvedených dovolacích dôvodov. To, že dovolací súd nerozhodol v súlade s očakávaniami sťažovateľa, ešte neznamená, že došlo k porušeniu jeho práv.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) dohovoru a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 9/2013 z 27. marca 2013, a preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v tejto časti už na predbežnom prerokovaní odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

K námietkam sťažovateľa o porušení jeho základných práv na spravodlivý proces a na obhajobu podľa čl. 47 a čl. 48 charty uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 9/2013 z 27. marca 2013

Ústavný súd sa zaoberal povahou charty z hľadiska rozsahu jej pôsobnosti a jej aplikovateľnosťou v posudzovanom prípade. Je nepochybné, že na základe tzv. Lisabonskej zmluvy (ako jej súčasť, pozn.) sa charta stala právne záväznou súčasťou primárneho práva Európskej únie s rovnakou právnou silou, ako sú zakladajúce zmluvy, dňom 1. decembra 2009.

Podľa čl. 51 ods. 1 charty ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo únie.

Podľa čl. 52 ods. 7 charty súdy únie a členských štátov náležite prihliadajú na vysvetlivky vypracované s cieľom poskytnúť usmernenia pri výklade tejto charty.

Z citovaných článkov charty vyplýva, že čl. 47 a čl. 48 charty je potrebné interpretovať v súlade s čl. 51 ods. 1 charty s prihliadnutím na vysvetlivky k charte, ktoré boli 14. decembra 2007 publikované pod 2007/C303/02, ako aj na existujúcu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok z 13. júna 1989 vo veci 5/88 Wachauf, Zb. 1989,

s. 2609; rozsudok z 18. júna 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925; rozsudok z 18. decembra 1997 vo veci C-309/96 Annibaldi, Zb. 1997, s. I-7493). Súdny dvor Európskej únie potvrdil túto judikatúru týmto spôsobom: „Navyše, je potrebné si uvedomiť, že požiadavky vyplývajúce z ochrany základných práv v právnom poriadku Spoločenstva sú rovnako záväzné pre členské štáty, pokiaľ vykonávajú právne akty Spoločenstva...“ (rozsudok z 13. apríla 2000 vo veci C-292/97, Zb. 2000, s. I-2737, bod 37).

Podľa názoru ústavného súdu prihliadajúc na citované ustanovenia charty, ako aj na vysvetlivky k charte ako nástroja výkladu, je aplikácia charty v posudzovanej veci vylúčená. Z citovaných ustanovení charty totiž vyplýva, že charta sa v prvom rade vzťahuje na inštitúcie a orgány únie. V prípade členských štátov, teda aj Slovenskej republiky, je záväzná výlučne vtedy, ak konajú v rámci rozsahu pôsobnosti práva únie.

Z uvedeného vyplýva, že v sťažovateľovej trestnej veci došlo k aplikácii a interpretácii základných právnych noriem trestného práva, a teda najvyšší súd o dovolaní sťažovateľa rozhodol na základe vnútroštátneho práva, ktoré nepatrí do pôsobnosti práva únie, teda nejde o žiaden z prípadov, v ktorých dochádza k implementácii právneho aktu únie (rozsudok z 13. júla 1989 vo veci Wachauf, Zb. 1989, s. 2609), alebo k tomu, že by sa Slovenská republika chcela odchyliť od práva únie (rozsudok z 18. júna 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925) alebo že by tu existovalo materiálne pravidlo práva únie, ktoré by sa malo v posudzovanom prípade aplikovať (rozsudok z 25. marca 2004, Karner, C-71/02, Zb. s. I-3025).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej nastolenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2013